

Юлія ЯРОШЕВСЬКА

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
освітній ступінь «бакалавр»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Мушеник І.М.**

канд. екон. наук, доцент кафедри математичних дисциплін,
інформатики і моделювання,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО РИНКУ, ЙОГО РОЛЬ У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Розвиток та становлення фінансового ринку України є необхідною передумовою розвитку інших секторів економіки держави. Добре функціонуючий страховий ринок, розвинені небанківські кредитні установи, пенсійні фонди та інші фінансові установи сприяють стабільному та прогнозованому розвитку усіх економічних процесів у суспільстві. Акумуляуючи значні обсяги грошових коштів, фінансові установи є потужним джерелом інвестицій в економіку країни, що розвивається досить динамічно. Так, Європейський банк реконструкції та розвитку протягом 90-х років минулого сторіччя розраховував параметри просування до ринку за напрямками, які охоплюють чотири сфери – розвиток підприємництва; ринки і торгівля; розвиток фінансових установ; правова реформа [1].

На ринку фінансових послуг України сьогодні найактивнішими інституційними учасниками є комерційні банки, страхові компанії та фондові біржі, оскільки вони акумулюють найбільшу питому вагу фінансових ресурсів та справляють прямий вплив на розвиток виробництва в країні, інвестиційний клімат та добробут населення. Роль і значення ринку банківських послуг у сучасному світі переоцінити важко. Як специфічний фінансовий інститут банківський ринок забезпечує безперебійний грошовий обіг та обіг капіталу. Об'єднаний в економічну й організаційно-правову структуру – національну банківську систему, він здійснює управління грошовими коштами і ресурсами, реалізуючи економічні інтереси суспільства.

Сьогодні найактивнішими інституційними учасниками фінансового ринку України виступають комерційні банки, страхові компанії, фондові біржі, адже саме вони складають найбільшу частку фінансових ресурсів і мають безпосередній вплив на розвиток виробництва в країні, інвестиційний клімат і добробут населення. Банківський сектор є найбільшою складовою фінансового ринку України з активами, що складають домінуючу частку активів усіх фінансових установ. Саме тому негативні тенденції у фінансовому секторі країни опинилися тут найбільш помітними. Так, кількість установ, що мають банківську ліцензію, на початок 2014 р. становила 180 установ, на початок 2015р. – 163 установи, на початок 2016 р. – 120 установ, у тому числі 40 установ з іноземним капіталом, а на початку 2017 р. – 96 установ і 38 установ з іноземним капіталом, що свідчить про сильну залежність вітчизняної банківської та фінансової системи від зовнішніх джерел фінансових ресурсів.

В цілому фінансовий ринок можна умовно поділити на три сегменти – банківський, сегмент небанківських фінансово-кредитних установ та сегмент фондового ринку.

Не менш важливим сегментом ринку фінансових послуг в Україні є ринок страхування, повноцінне існування якого є важливою умовою не лише для підвищення добробуту населення, але й для сталого економічного розвитку країни. Темпи зростання основних показників, що характеризують сучасний стан розвитку ринку страхових послуг, обумовлені насамперед збільшенням обсягів добровільного страхування майна, що становить 80- 85% від усіх страхових премій.

За даними Національного банку України [3], результат діяльності банків України на кінець 2014 р. склав 52 966 млн грн, а на кінець 2015р. – 57283 млн грн., тобто у 2015 році збитки банків України зросли на 8%. Варто відмітити, що 63 з 96 працюючих банків України на січень 2017 р. отримали прибуток на загальну суму 10,817 млрд грн, а 31 банк спрацював зі збитками на загальну суму 169,299 млрд грн. Негативні зміни спостерігалися і на фондовому ринку України. Так, на початку 2017 р., коли кризові явища у фінансовому секторі тільки набирають швидкості загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку [8] у січні 2017 р., становив 3,61 млрд грн, що менше на 7,37 млрд грн порівняно з відповідним періодом 2016 року.

За умов глобальної інтеграції ринків фінансових послуг надзвичайно важливим завданням для кожної країни є забезпечення функціонування конкурентоспроможного ринку фінансових послуг. Відсутність узгодженого законодавства та

ефективних принципів регулювання та нагляду за діяльністю небанківських фінансових установ є однією з серйозних проблем розвитку фінансового сектора в цілому. Недосконалість сучасного законодавства про небанківські фінансові установи та неадекватність системи регулювання та нагляду за діяльністю небанківських фінансових установ також перешкоджає ефективному впровадженню політики уряду, направленої на поліпшення системи соціального забезпечення, в тому числі проведення медичної та пенсійної реформ.

Перелік використаних джерел

1. Беленький П.Ю., Шевченко-Марсель В.І., Другов О.О. Фінансовий ринок та його інфраструктура в умовах глобалізації (проблеми, перспективи, регіональні аспекти). Ін-т регіон, дослідж. НАН України. Львів. 2006. 523 с.

2. Інституційні чинники розвитку фінансового сектору економіки в умовах ринкової трансформації: монографія / кол. авторів; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М. Соболева. Київ: УБС НБУ. 2010. 350 с.

3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index/publish/>.